

DPH 2023

zákon s přehledy

- *úplné znění zákona se zvýrazněním novel*
- *166 stručných a názorných přehledů a 9 příloh*
- *u kterých nájmů nelze uplatnit DPH*
- *povinnost vrácení odpočtů při zrušení registrace*
- *změny registrace k DPH z důvodu navýšení obrátu*
- *prodej zboží na dálku*
- *režim dovozu zboží nízké hodnoty*

Jiří Dušek

DPH 2023

zákon s přehledy

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Edice Účetnictví a daně

Ing. Jiří Dušek

DPH 2023

zákon s přehledy

Vydala GRADA Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
tel.: 234 264 401
www.grada.cz
jako svou 8751. publikaci

Realizace obálky Vojtěch Kočí
Sazba Jan Šístek
Odborná redaktorka: Ing. Kateřina Patková
Počet stran 288
Dvacáté vydání, Praha 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014,
2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023
Vytiskl Tribun EU s.r.o., Brno

© **GRADA Publishing, a.s., 2023**

ISBN 978-80-271-6687-9 (pdf)
ISBN 978-80-271-5050-2 (print)

Obsah

Seznam přehledů DPH 2023	6
Úvod	9
Seznam zkratk	10
Přehled nejdůležitějších platných i připravených změn v DPH	11
Zákon o dani z přidané hodnoty	12
Přehledy schémat	109
Přílohy:	
č. 1 Seznam zemí EU	275
č. 2 Daňová identifikační čísla členských států EU	276
č. 3 Zálohové faktury při změně sazby daně	277
č. 4 Přiznání k DPH	278
č. 5 Souhrnné hlášení k DPH	279
č. 6 Evidence pro daňové účely podle § 44 odst. 4 a § 100 odst. 6	280
č. 7 Elektronicky poskytované služby	281
č. 8 Poskytnutí služeb souvisejících s nemovitostí	284
č. 9 Kontrolní hlášení	287

Seznam přehledů DPH 2023

1.	Legislativa a informace k DPH	109
2.	Teritoria DPH	110
3.	Druhy plnění DPH	111
4.	Daňové subjekty	112
5.	Osoby povinné k dani (§ 5)	113
6.	Sídlo osoby povinné k dani	114
7.	Osoby DPH	115
8.	Osoby veřejné správy (§ 5/3, 4)	116
9.	Právnícké osoby nepovinné k dani	117
10.	Identifikované osoby (IO)	118
11.	Obrat (§ 4a)	119
12.	Jak počítat obrat u nájmu (ZDP § 9)	120
13.	Některé základní pojmy	121
14.	Vágní povinnosti plátce	122
15.	Provozovna	123
16.	Operace s obchodním závodem	124
17.	Dlouhodobý majetek (§ 4/4)	125
18.	Vykázání pořízení DM v daňovém přiznání	126
19.	Poukazy (§ 15)	127
20.	Virtuální aktivum (§ 36/6/d)	128
21.	Finanční limity Kč v zákoně	129
22.	Daňové doklady	130
23.	Požadavky na daňové doklady (§ 34)	131
24.	Náležitosti daňového dokladu (§ 29)	132
25.	Zvláštní daňové doklady	133
26.	Zjednodušený daňový doklad (§ 30)	134
27.	Sazby DPH	135
28.	Výpočet DPH zdola – shora	136
29.	Kurz a cizí jazyk	137
30.	Místo plnění u zboží	138
31.	Řetězce (§ 7/3, 4)	139
32.	Soubor zboží a složené plnění, dílčí plnění	140
33.	Je dostatečně známo, za co je úplata předem?	141
34.	Přiznání daně z úplaty před zdanitelným plněním (§ 37a)	142
35.	Záloha a finální faktura	143
36.	Přefakturace	144
37.	Reklamní předměty a vzorky	145
38.	Vratné obaly	146
39.	Vratné obaly – zdanění (§ 36/12)	147
40.	Sazby daně u staveb pro bydlení	148
41.	Definice pojmů u staveb pro bydlení	149
42.	Restituce zemědělci	150
43.	DPH v případě úmrtí	151
44.	Převod práva užívat najaté věci	152
45.	Speciality bez daně	153
46.	Základ daně (§ 36)	154
47.	Vyřazení majetku, ztráty	155
48.	Základ daně pro osoby spřízněné	156
49.	Spřízněné osoby a cena obvyklá (§ 36a/3)	157
50.	Oprava základu daně (§ 42)	158
51.	Oprava výše daně (§ 43)	159
52.	Opravný daňový doklad (§ 45)	160
53.	Nedobytné pohledávky (§ 46)	161
54.	Nedobytné pohledávky (§ 46a až 46f)	162
55.	Potvrzení dokladů či oznámení	163

56.	Nesprávné uvedení daňové povinnosti za jiné zdaňovací období (§ 104)	164
57.	VIES – ověřování DIČ pro potřeby DPH	165
58.	Registr plátců DPH	166
59.	Povinnost přiznat plnění (EU)	167
60.	Kdy zdanitelná plnění u služeb a zboží EU	168
61.	Samovyměření DPH EU	169
62.	Souhrnné hlášení	170
63.	Intrastat	171
64.	Služby – místo plnění	172
65.	Služby – výjimky místa plnění	173
66.	Služby osobě nepovinné k dani – výjimky	174
67.	Vyjmenované služby pro osoby nepovinné k dani	175
68.	Kulturní, vědecké a výchovné služby (§ 10b)	176
69.	Veletřhy	177
70.	Osobní doprava	178
71.	Stravování	179
72.	Druhy „zprostředkování“	180
73.	„Zprostředkování“ a DPH	181
74.	Práce na movité hmotné věci (= služba) pro EU	182
75.	Příklady na opravu hmotné movité věci	183
76.	Stavební subdodávka – příklad	184
77.	Dodání a pořízení zboží v EU	185
78.	Zboží v EU	186
79.	Důkazy o dodání do EU (§ 64)	187
80.	Písemné potvrzení od pořizovatele	188
81.	2 důkazy odeslání nebo přepravy	189
82.	Třístranný obchod (§ 17)	190
83.	Vykázání třístranného obchodu	191
84.	Prodej zboží na dálku	192
85.	Zboží s instalací nebo montáží	193
86.	Přemístění zboží – přehled	194
87.	Přemístění zboží (fiktivní dodání či pořízení zboží = pohyb vlastního zboží)	195
88.	Přemístění zboží v režimu skladu (§ 18)	196
89.	Lhůty přemístění zboží v režimu skladu	197
90.	Evidence přemístění zboží – přemísťovatel	198
91.	Evidence přemístění zboží – odběratel	199
92.	NDP (§ 19) (Nový dopravní prostředek – auto)	200
93.	Dovoz zboží	201
94.	Dovoz zboží s ukončením přepravy v jiné zemi EU (§ 71g)	202
95.	Režim dovozu zboží nízké hodnoty	203
96.	Vývoz zboží (§ 66)	204
97.	Vývoz služeb (§ 67, § 69)	205
98.	Přeprava a služby u dovozu a vývozu zboží (§ 69)	206
99.	Přehled odpočtů DPH	207
100.	Podmínky odpočtu daně	208
101.	Opravy odpočtu daně (§ 74)	209
102.	Daňová optimalizace	210
103.	Odpočet u dlouhodobého majetku vytvořeného vlastní činností	211
104.	Přehled odpočtů, vyrovnání a úprav	212
105.	Poměrný odpočet (§ 75)	213
106.	Krácený odpočet (§ 76)	214
107.	Zálohový koeficient (§ 76/6)	215
108.	Vyrovnání odpočtu daně (§ 77)	216
109.	Úprava odpočtu daně (§ 78, § 78a)	217
110.	Jednorázová úprava odpočtu (§ 78d)	218
111.	Přehled vyřazení dlouhodobého majetku	219
112.	Úpravy odpočtu	220

113.	Příklady uplatnění odpočtu u DHM	221
114.	Finanční činnosti (§ 54)	222
115.	Penzijní činnosti (§ 54a)	222
116.	Dodání nemovité věci (§ 56)	223
117.	Od kdy běží pětiletá lhůta pro osvobození (§ 56/3)	224
118.	Nájem vybraných nemovitých věcí (§ 56a)	225
119.	Kdy nelze uplatnit DPH u nájmu nemovité věci (§ 56a/3)	226
120.	Daňové doklady u nájmu nemovitostí	227
121.	Zdravotní služby a zboží (§ 58)	228
122.	Humanitární pomoc (§ 68)	229
123.	Cestovní služby (§ 89)	230
124.	Koeficient pro výpočet přírážky u cestovních služeb (§ 89)	231
125.	Bazar, umělecká díla (§ 90)	232
126.	Komise	233
127.	Společnost (bývalé sdružení)	234
128.	Insolvence (§ 99b)	235
129.	Osvobození v osobních zavazadlech	236
130.	Vrácení daně	237
131.	Skupinová registrace k DPH	238
132.	Závazné posouzení dle § 47a a § 92h	239
133.	Přenesená daňová povinnost – režimy	240
134.	Proč a od kdy přenesení daňové povinnosti (§ 92a)	241
135.	Stavební a montážní práce (§ 92e)	242
136.	Kompletní plnění u stavebních a montážních prací (§ 92e)	243
137.	Kdy se stane osoba plátcem (§ 94/1)?	244
138.	Zdaňovací období	245
139.	Změny registrace k DPH z důvodu navýšení obrátu	246
140.	Změna režimu – registrace plátce (§ 79)	247
141.	Změna režimu – zrušení registrace (§ 79a)	248
142.	Zrušení registrace – drobný majetek (§ 79a/3)	249
143.	Povinnost vrátit odpočet při zrušení registrace (§ 79e)	250
144.	Registrace	251
145.	Povinná registrace u služeb přijetím či poskytnutím	252
146.	Uskutečnění plnění u zboží a služeb (§ 24, § 24a)	253
147.	Povinnost přiznat daň (§ 108/3)	254
148.	Zrušení registrace plátce	255
149.	Zrušení registrace identifikované osoby	256
150.	Nespolehlivý plátce a nespolehlivá osoba	257
151.	Ručení za odvod DPH (§ 109)	258
152.	Další případy ručení (§ 109)	259
153.	Zvláštní režim jednoho správního místa	260
154.	Tuzemské režimy jednoho správního místa	261
155.	Přiznání a platba ve zvláštním režimu	262
156.	Roční uzávěrka DPH	263
157.	Faktury s DPH po 25. lednu	264
158.	Kontrolní hlášení – proč	265
159.	Povinnost podat kontrolní hlášení (§ 101c)	266
160.	Posuzování limitů do KH	267
161.	Lhůty pro podání kontrolního hlášení (§ 101e)	268
162.	Opravné a následné kontrolní hlášení (§ 101f)	268
163.	Postup při nesplnění povinností s KH (§ 101g)	269
164.	Odpověď na výzvu u kontrolního hlášení	269
165.	Pokuty za porušení povinností s KH (§ 101h)	270
166.	Elektronická forma podání (§ 101a)	271
167.	Zvláštní režim jednoho správního místa	272
168.	Provozovatel elektronického rozhraní	273
169.	Dodání zboží usnadněné provozovatelem elektronického rozhraní	274

ÚVOD

Tato publikace je z řady „Zákony v přehledech“. Je založena na principu 80/20, tj. zachycuje 80 % nejfrekventovanějších oblastí z dané problematiky. Měla by vám být nápomocná k tomu, abyste se co nejrychleji, nejjednodušeji, nejsrozumitelněji a nejsprávněji seznámili s problematikou a metodikou DPH.

Do textu úplného znění zákona o DPH jsou zapracovány změny vyplývající ze zákonů, jejichž účinnost je stanovena k 1. 1. 2023. Jsou zde zdůrazněny novelizace přijaté a publikované ve Sbírce zákonů, jejichž účinnost je stanovena od 1. ledna 2023, změna je vyznačena tučným písmem. U novelizací účinných později během daného roku jsou texty zdůrazněny podtrženým písmem. Novelizace účinné v pozdějších letech nejsou z důvodu přehlednosti zapracovány. U novelizací účinných během předešlého roku (tj. 2022) je zvýraznění také tučné, ale pouze dané číslo paragrafu, odstavce aj.

Zvládnutí zákona o DPH není věc jednoduchá, ale pevně věřím, že právě pomocí této publikace se pro vás stane snadnější a mnohem přijatelnější.

Publikaci jistě využijí ve své náročné práci i lektoři zákona o DPH.

Doufám, že vám všem bude tato publikace k maximálnímu užítku.

Publikace je aktualizována a doplněna novými přehledy oproti předešlému vydání.

Větší pozornost je věnována stavební činnosti, která se v režimu přenesení daňové povinnosti, bude týkat většiny plátců.

Na webu české daňové správy najdete pokyny k problémovým oblastem zákona.

Nejaktuálnější informace najdete na internetu. Není nutné uvádět kompletní adresy, protože snad již každý využívá nějaký internetový vyhledávač (např. Google.com). Takže stačí zadat:

- vies
- interstat
- ceska danova sprava (cds)
- mfc
- euroskop
- europa
- taric

Informace o Evropské unii, včetně daňové oblasti, jsou na stránce europa.eu.

Své připomínky, náměty i vlastní zkušenosti můžete posílat na adresu autora: dusek.jiri@tiscali.cz.

autor

Seznam zkratk

Paragrafy zákona jsou pro uživatele v různém stupni srozumitelnosti. Jako nejsrozumitelnější lze uvést § 17 o třístranném obchodu.

V zákoně jsou používány velice dlouhé – několikaslovné – pojmy, které zákon patřičně „prodlužují“ a při čtení velice znepráhledňují.

Tyto termíny lze mnohdy nahradit jednoslovnými pojmy. Jsem si plně vědom toho, že ne ve všech případech zákona tyto zkrácené pojmy stačí.

V publikaci jsou použity:

- 3Z** = třetí země
- DIČEU** = osoba registrovaná k dani v jiném členském státě (= plátce DPH s přiděleným DIČem v některé zemi EU)
- DIČ3Z** = zahraniční osoba povinná k dani
- DIČCZ** = plátce DPH v tuzemsku, tj. v České republice s přiděleným DIČem v tuzemsku
- OID** = osoba identifikovaná k dani
- OPD** = osoba povinná k dani
- Čekatel** = podnikatel (FO či PO), osoba povinná k dani, která ještě nedosáhla povinného obrátu 1 mil. Kč.
- Občan** = osoba, která není plátcem ani osobou identifikovanou k dani (neplátce, nepodnikatel)
- NeDIČ** = občan nebo čekatel
- DUZP** = datum uskutečnění zdanitelného plnění
- DPP** = datum přijetí platby
- Postavit dům** = dodání zboží spojené s jeho instalací nebo montáží
- Přemístění zboží** = (fiktivní dodání) přemístění obchodního majetku plátcem do jiného členského státu
- NDP** = nový dopravní prostředek
- Zaslat víno** = zaslat zboží podléhající spotřební dani
- Oprava – úprava – zušlechťovací styk** = práce na movité věci fyzicky uskutečněné v členském státě, ve kterém je ukončení odeslání nebo přepravy zboží za podmínky, že zboží po provedení prací je vráceno plátcem do země, ze které bylo původně odesláno nebo přepraveno

Zdanění:

- 0 ... osvobozeno
- +... daní se DPH
- ... odpočet

Systém zrcadlo – co to znamená?

Některé přehledy jsou uváděny jen obecně bez názvů zemí, protože zákon funguje „zrcadlově“. Pokud si uděláte příklad, že jste na straně dodavatele, vidíte, co to pro Vás znamená. Ale zároveň vidíte, co to znamená pro odběratele. A pokud si uděláte opačný příklad, vidíte to na sobě z druhé strany.

Určité paragrafy zákona musí fungovat stejně v ostatních zemích EU.

Takováto schémata jsou označena v pravém horním rohu „zrcadlem“ .

Přehled nejdůležitějších platných změn v DPH v roce 2023

Zákon č. 93/2022 Sb. rozšířil osvobození:

- humanitární pomoci (§ 68),
- osvobození dovozu zboží týkající se obranného úsilí a COVID-19 (§ 71).

Největší novelou v roce 2022 je zákon č. 366/2022 Sb. o DPH účinný od 1. 1. 2023:

Tato novela řeší především:

- Zvýšení limitu obratu pro povinnou registraci z 1 mil. Kč na 2 mil Kč (§ 6/1).
- Zvýšení limitu pro zrušení registrace (privatizace, přeměna, úmrtí) z 250 000 Kč na 500 000 Kč (§ 106b/3/b).
- Zmírnění, pokud jde o kontrolní hlášení pro fyzické osoby a s.r.o., kde je jediný společník.
- Přejícná ustanovení řešící zrušení registrace DPH z důvodu vyššího limitu.

Schválené změny od 1. 7. 2023:

Zákon č. 284/2021 Sb. – změny v DPH v souvislosti s novelou stavebního zákona:

místo odvolávání se na katastr nemovitostí se jedná o stavební zákon (§ 48, § 56, § 56a).

Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty,

ve znění zákona č. 635/2004 Sb., zákona č. 669/2004 Sb., zákona č. 124/2005 Sb., zákona č. 215/2005 Sb., zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 441/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 230/2006 Sb., zákona č. 319/2006 Sb., zákona č. 172/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 270/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 302/2008 Sb., zákona č. 87/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 489/2009 Sb., zákona č. 120/2010 Sb., zákona č. 199/2010 Sb., zákona č. 47/2011 Sb., zákona č. 370/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 457/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 333/2012 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 500/2012 Sb., zákona č. 502/2012 Sb., zákona č. 241/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 196/2014 Sb., zákona č. 262/2014 Sb., zákona č. 360/2014 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 113/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 243/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 33/2017 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 40/2017 Sb., zákona č. 170/2017 Sb., zákona č. 225/2017 Sb., zákona č. 371/2017 Sb., zákona č. 283/2018 Sb., zákona č. 6/2019 Sb., zákona č. 80/2019 Sb., zákona č. 256/2019 Sb., zákona č. 283/2020 Sb., zákona č. 299/2020 Sb., zákona č. 343/2020 Sb.*, zákona č. 527/2020 Sb., zákona č. 609/2020 Sb., zákona č. 284/2021 Sb., zákona č. 355/2021 Sb., zákona č. 363/2021 Sb.*, zákona č. 371/2021 Sb., zákona č. 93/2022 Sb., **zákona č. 366/2022 Sb.** a zákona č. 432/2022 Sb.*

*Ustanovení zákona účinná od roku 2024 a dále nejsou do textu z důvodů přehlednosti zapracována.

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

HLAVA I OBECNÁ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾ a upravuje daň z přidané hodnoty.

§ 2

Předmět daně

- (1) Předmětem daně je
- dodání zboží za úplaty osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku,
 - poskytnutí služby za úplaty osobou povinnou k dani, která jedná jako taková, s místem plnění v tuzemsku,
 - pořízení
 - zboží z jiného členského státu za úplaty s místem plnění v tuzemsku osobou povinnou

k dani, která jedná jako taková, nebo právnickou osobou nepovinnou k dani,

- nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplaty osobou nepovinnou k dani,
- dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.
 - Zdanitelné plnění je plnění, které
 - je předmětem daně a
 - není osvobozené od daně.

§ 2a

Vynětí z předmětu daně

- (1) Předmětem daně není pořízení zboží z jiného členského státu, jestliže dodání tohoto zboží
- by v tuzemsku bylo osvobozeno od daně podle § 68 odst. 1 až 10, nebo
 - je v členském státě zahájení odeslání nebo přepravy tohoto zboží předmětem daně s použitím
 - zvláštního režimu pro obchodníky s použitým zbožím, uměleckými díly, sběratelskými předměty a starožitnostmi,
 - přechodného režimu pro použité dopravní prostředky, nebo
 - zvláštního režimu pro prodej veřejnou dražbou.